

Bevraging stad Diest (dienst Diversiteit)- 2015

1. Korte omgevingsanalyse

De stad Diest wonen een 300-tal Roma, vooral uit Roemenië en Bulgarije. In werkelijkheid verblijven er meer Roma, omdat een groep van de Roma met terugkerende tussenposen tijdelijk verblijft in de stad. Die Roma zijn vaak niet ingeschreven. Momenteel is er, omdat de economische situatie in Roemenië is verslechterd, een grote instroom van mannen uit Roemenië. De stad heeft bijgevolg nog een sterk variërende in- en uitstroom.

De Roma wonen geconcentreerd in het oude centrum van de stad en in de deelgemeente Schaffen.

De Romadoelgroep in de stad is zeer divers; sommigen verblijven al decennia in de stad en hebben een goede levensstandaard opgebouwd. Anderen kwamen zich pas recent vestigen, of verblijven er slechts tijdelijk. Naar schatting bevindt zich meer dan de helft van de populatie in een precaire socio-economische situatie. In een notendop volgt hier de situatie op een belangrijkste levensdomeinen, zonder dat hierover harde cijfers voorhanden zijn:

- Huisvesting

Vaak wonen meerdere gezinnen in eenzelfde woning, met overbevolking tot gevolg. Er is weinig bereidheid om te verhuren aan Romagezinnen, waardoor ze genoodzaakt zijn hoge huurprijzen te betalen, of slachtoffer worden van huisjesmelkers. Vooral Turkse eigenaars verhuren aan Romagezinnen. Sommige Roma verblijven in huizen van het OCMW, die wel in orde zijn.

- Taalkennis en scholing

Bij veel volwassenen is de kennis van het Nederlands onbestaande of beperkt. De meeste Roma spreken Roemeens of Bulgaars. Sommigen spreken Turks of Romanes.

- Onderwijs

98% van de kinderen uit de gekende Romagezinnen gaat naar school, ook indien ze niet legaal in België zijn.

- Gezondheid

De Roma hebben meestal een zwakke gezondheidssituatie.

- Werk, inkomen en armoede

Er is veel armoede, maar tevens veel solidariteit tussen Roma uit dezelfde herkomstlanden. Slechts weinigen hebben werk. Diegenen die het Nederlands goed beheersen, hebben vaak wel een job. Een aantal Roma zijn in begeleiding bij het OCMW, maar zijn daar niet noodzakelijk als Roma gekend.

2. Methodologie

De methodologie van de stad Diest bestaat uit verschillende sporen, waarop gelijktijdig wordt ingezet. De algemene coördinatie wordt opgenomen door de dienst diversiteit.

Een eerste spoor waarop wordt ingezet is onderwijs. De stad beschikt over een zeer goed werkend **Lokaal Overlegplatform** (LOP) dat focust op de realisatie van optimale leer- en ontwikkelingskansen voor alle jongeren. Via het LOP wordt een spreidingsplan afgesproken voor de inschrijving van Roma op Diestse scholen. Daarnaast werd in 2011 door het LOP en de stad Diest een project aangevraagd in het kader van het Flankerend Lokaal Onderwijsbeleid waardoor een brugfiguur kon worden aangeworven. Die **brugfiguur** werkt specifiek met Roma. Met elk Romagezin worden contacten opgebouwd i.f.v. de onderwijssituatie van de kinderen: er wordt informatie gegeven over het onderwijssysteem (o.m. de leerplicht), er wordt toegeleid naar oudercontacten, taalinitiatieven, ...

De brugfiguur vertrekt altijd vanuit een **integrale benadering**: uitgangspunt is dat de schoolsituatie van de kinderen enkel kan verbeteren indien ook werk wordt gemaakt van problemen op andere levensdomeinen in een gezin. Hiertoe werd **werkgroep 'De Brug'** in het leven geroepen, een overlegplatform met daarin -naast de brugfiguur- vertegenwoordigers van volgende organisaties en diensten:

- dienst Diversiteit
- OCMW
- LOP-voorzitter (vertegenwoordigt alle scholen)
- LOP-ondersteuner vanuit de provincie Vlaams-Brabant
- speel-o-teek
- dienst bevolking
- Agentschap Integratie en Inburgering
- Kind en Gezin
- Huis van het Nederlands
- Onderwijsambtenaar van de stad Diest
- Centrum voor Leerlingenbegeleiding
- Ad hoc: politie kan worden uitgenodigd indien dit noodzakelijk is.

Vanuit het OCMW worden '**toeleiders in de diversiteit**' ingezet. Dit zijn art. 60tigers die personen van buitenlandse herkomst, waaronder Roma, toeleiden naar initiatieven en voorzieningen.

De **dienst diversiteit** heeft veel expertise ontwikkeld omtrent de doelgroep, o.m. door verblijf tussen de Roma in Roemenië. De diversiteitsambtenaar fungeert als bemiddelaar en ombudsman bij conflicten. De dienst beschikt over een uitgebreid netwerk en wendt dit aan om projecten en initiatieven te initiëren. Naar volgende initiatieven worden Roma specifiek toegeleid :

- Taalbad: tijdens de herfst- en paasvakantie worden voor 6- tot 12-jarigen gedurende 3 dagen georganiseerd om via spel het Nederlands te verrijken.
- Mini-taalbad: wekelijkse taal-spelactiviteit voor 6- tot 12-jarigen.
- Tentoonstelling 'Overal Taal': de tentoonstelling toont de wereld van de Nederlandse taal. Bezoekers komen te weten waarom Nederlands belangrijk is en waarom je een taal leert. Ze ontdekken hoe je Nederlands kan oefenen en hoe iedereen daarbij kan helpen.
- Café Combinne: een interculturele praatgroep waar Nederlands gesproken wordt. Anderstaligen ontmoeten er Nederlandstaligen om te praten over heel diverse dingen: werk, hobby's, koken, ...
- Samen Inburgeren: een duo bestaande uit een anderstalige en een Nederlandstalige ondernemen samen, op regelmatige basis, allerlei vrijetijdsactiviteiten.
- Talentendag: toeleiding gebeurt door de toeleiders in de diversiteit. Tijdens deze dag ligt de focus op empowerment: deelnemers uit de (Roma)doelgroep tonen hun talenten via workshops. Aan de workshops wordt deelgenomen door organisaties en diensten waarmee de dienst Diversiteit samenwerkt.

Concrete resultaten van de werking

Terwijl aanvankelijk de relatie tussen de Roma en de andere gemeenschappen zeer vijandig was, zijn er nu veel minder conflicten. De diversiteitsambtenaar geniet het vertrouwen van Roma en anderen, hij brengt mensen samen en conflictsituaties worden ontmeid.

Er zijn goede resultaten op het onderwijsvlak: bijna alle kinderen lopen regelmatig school. Door de inzet van de brugfiguur bouwden de scholen meer expertise op in het werken met Roma en werd de communicatie verbeterd.

Blijvende knelpunten en aandachtspunten

De samenwerking met andere diensten en voorzieningen, zowel binnen de stad als daarbuiten, blijft moeilijk. Er zijn nog veel vooroordelen over Roma en er is (te) weinig kennis over de

doelgroep. Voorzieningen moeten zich meer bewust worden van de drempels die er voor Roma bestaan: niet iedereen komt gelijk aan de start. Brugfiguren en vertrouwenspersonen zijn blijvend noodzakelijk. Voorzieningen worden bondgenoten indien ze zelf een nood ervaren.

Daarnaast is er, gezien de schaarse middelen, een blijvend probleem om de initiatieven te financieren. Zo wordt de brugfiguur niet langer gesubsidieerd via het Flankerend Lokaal onderwijsbeleid. Het Agentschap Integratie en Inburgering nam dit personeelslid over, met als gevolg dat deze nog slechts gedeeltelijk in Diest kan worden ingezet. De expertise die in Diest werd opgedaan zal ook worden aangewend voor de regio Tienen en Aarschot.

De methodiek 'toeleiders in de diversiteit' is op zich prachtig, maar heeft door de wijze van financiering haar beperkingen. Een aanstelling, via art. 60 is per definitie tijdelijk: elk jaar moet er een nieuwe toeleider starten. Bovendien heeft niet elke 'toeleider', door de pool waaruit kan worden geput, de juiste capaciteiten voor de functie.

3. Samenwerking en kennisdeling

De dienst doet zelf aan kennisdeling door deelname aan studiedagen (bijv. een workshop van dienst op de studiedag '50 tinten Roma'). De werking met Roma is in de eerste plaats maatwerk, de lokale situatie kan sterk verschillen. Gemeenschappelijk element is een persoonlijke aanpak of het werken met brugfiguren. Een eerstelijnsfunctie blijft noodzakelijk voor een goede vertrouwensrelatie met de Roma.

De stad kent het project buurtstewards. De dienst Diversiteit heeft zelf goede persoonlijke contacten met de projectleider van RIC Foyer.

Daarnaast waren er in het verleden goede contacten met het OCMW van Heusden-Zolder.

Tenslotte nam de stad vroeger deel aan het MOE-overleg, georganiseerd door het Agentschap Binnenlands Bestuur. Dit overleg was voor de dienst minder interessant, gezien de thema's beleidsmatig waren en het vooral werd gedomineerd door de grote steden.